

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
В. о. ректора Вінницького
кооперативного інституту
Світлана КОЛОТІЙ
«20» вересня 2022 р.

Інструкція № 81
вступного інструктажу
з безпеки життєдіяльності та охорони праці
для студентів коледжу та інституту

1. Обставини та причини найбільш характерних нещасних випадків, що сталися у навчальному закладі.

1. Згідно ст. 14 Закону України «Про охорону праці» працівник, студент зобов'язаний дбати про особисту безпеку і здоров'я, а також про безпеку і здоров'я оточуючих людей в процесі виконання будь-яких робіт та інших заходів під час перебування на території навчального закладу; знати і виконувати вимоги нормативно-правових актів з охорони праці, правила поведіння з механізмами, устаткуванням, користуватися засобами колективного та індивідуального захисту; проходити у встановленому порядку періодичні медичні огляди.

Працівник, студент несе безпосередньо відповідальність за порушення зазначених вимог.

Серед студентів коледжу та інституту протягом навчального року трапляються поодинокі нещасні випадки.

Найбільш характерними травмами є:

- випадкові падіння під час пересування взимку;
- випадкові падіння (вивихи) під час пересування по сходах;
- травмування під час занять з фізичного виховання;
- завдання тілесних ушкоджень внаслідок раптового нападу хронічної хвороби (напад епілепсії під час заняття).

Причинами вказаних вище нещасних випадків є:

- особиста необережність та недоречні жарти (аналіз травматизму серед студентів показує, що 92% травм трапляється через особисту необережність);
- порушення правил страхівки та безпеки під час виконання вправ на заняттях з фізичного виховання.

Дії у разі нещасних випадків:

- про кожний нещасний випадок потерпілій чи інша особа, яка його виявила (свідок нещасного випадку) – повинні негайно повідомити безпосередньо керівника (керівника навчальної групи, завідувача відділенням, викладача);
- у разі необхідності до прибуття медпрацівників вжити заходів до надання необхідної допомоги потерпілому.

2. Вимоги пожежної безпеки в коледжі та інституті. Знайомство з «Правилами пожежної безпеки для закладів системи освіти України».

Правила встановлюють загальні вимоги до учасників навчально-виховного процесу щодо пожежної безпеки і є обов'язковими для виконання в закладах освіти.

ст.3.5. Керівники, працівники та студенти навчальних закладів *зобов'язані* знати і виконувати правила пожежної безпеки, а в разі пожежі – вживати всіх залежних від них заходів до евакуації людей і гасіння пожежі.

Основні вимоги пожежної безпеки:

2.1. Утримання території.

- Територію закладу слід постійно утримувати в чистоті. Опале листя, суху траву слід регулярно прибирати і вивозити з території у місця, погоджені з органами Держнагляду з охорони праці.
- На території закладу не дозволяється розкладання вогнищ, спалювання сміття. Забороняється паління у приміщеннях навчальних закладів, на території – у спеціально визначених і обладнаних місцях.

2.2. Утримання будівель, приміщень та споруд:

- Усі будівлі навчального закладу повинні утримуватися у чистоті.
- У будівлях закладу не допускається:
  - забивати двері евакуаційних виходів;
  - застосовувати з метою опалення нестандартні (саморобні) нагрівальні пристрої;
  - використовувати електроплитки, кип'ятильники, електрочайники для приготування(розігріву) страв за винятком спеціально обладнаних приміщень;
  - захаращувати шляхи евакуації;
  - обгортати електричні лампи паперами, тканинами та іншими горючими матеріалами;
  - застосовувати для освітлення сірники, ліхтарі;
  - зберігати на робочих місцях і в шафах а також залишати в кишенях спецодягу використані обтиральні матеріали;
  - залишати без догляду ввімкненні в електромережу електроприлади (ПК, оргтехніку, телевізори, радіоприймачі тощо).
- Користуватися праскою в навчальному закладі (гуртожитку) дозволяється лише в спеціалізовано відведених приміщеннях під наглядом працівника закладу. Прасування виконується лише прасками зі справними терморегуляторами та світловими індикаторами ввімкнення. Праски повинні встановлюватися на підставках з вогнестійких матеріалів.

2.3. Електроустановки

- Усі роботи повинні проводитися на справному електрообладнанні(ізоляція електропроводки, пускачі, штепселі, вилки, розетки, вимикачі та інша апаратура, заземлення тощо).
- Плавкі вставки запобіжників повинні бути каліброваними із зазначенням номінального струму на заводському товарі. Використання саморобних вставок запобіжників **заборонено**.

- Усі несправності в електромережах та електрообладнанні, які можуть спричинити іскри, коротке замикання, нагрівання ізоляції кабелю і проводів вище норми мають **негайно** усунутись, а несправні електромережі та електрообладнання слід **негайно** вимикатися до приведення їх у пожежобезпечний стан.
- У всіх приміщеннях (незалежно від їх призначення), які замикаються і не контролюються, всі електроустановки (крім холодильників) мають відключитися.
- Усе електрообладнання (корпуси електричних машин, трансформаторів, електроцитів тощо) підлягає зануленню або заземленню.

2.4. Порядок дій у разі виникнення пожежі.

- У разі виникненні пожежі дії працівників навчального закладу, залучених до гасіння пожежі, мають бути спрямовані на створення безпеки людей, і в першу чергу дітей, їх евакуацію та рятування.

Ст.6.2. Кожен працівник, студент закладу (установи і організації), який виявив пожежу або її ознаки (задимлення, запах горіння або тління різних матеріалів, підвищення температури в приміщенні тощо) **зобов'язаний:**

- негайно повідомити про це за телефоном до пожежної частини (при цьому слід чітко назвати адресу об'єкта, місце виникнення пожежі а також свою посаду та прізвище);
- задіяти систему оповіщення людей про пожежу;
- розпочати самому і залучити інших осіб до евакуації людей з будівлі до безпечного місця згідно з планом евакуації;
- сповістити про пожежу керівника закладу або особу, що його заміщує;
- вжити заходів до гасіння пожежі наявними в установі засобами пожежогасіння.

2.5. Під час проведення евакуації та гасіння пожежі **необхідно:**

- з урахуванням обстановки, що склалася визначити найбезпечніші евакуаційні шляхи і виходи до безпечної зони у найкоротший термін;
- ліквідувати умови, які сприяють паніці. З цією метою викладачам, майстрам (вихователям) не можна залишати студентів без нагляду з моменту виявлення пожежі та до її ліквідації;
- евакуацію людей слід починати з приміщення, в якому виникла пожежа і суміжних з ним приміщень, яким загрожує небезпека поширення вогню в продуктів горіння;
- у зимовий час, на розсуд осіб, які здійснюють евакуацію, люди можуть задалегідь одягтися або взяти теплий одяг з собою;
- ретельно перевірити всі приміщення, щоб унеможливити перебування у небезпечній зоні людей, які сховалися;
- виставити пости безпеки на входах, у будівлі щоб унеможливити повернення студентів і працівників до будівлі, де виникла пожежа;
- у разі гасіння слід намагатися, у першу чергу, забезпечити сприятливі умови для безпечної експлуатації людей;

- утримуватися від відчинення вікон і дверей, а також від суміжних приміщень;
- залишаючи приміщення або будівлі, що постраждали від пожежі, потрібно зачинити за собою всі двері і вікна.

ВСТУПНИЙ ІНСТРУКТАЖ з питань техногенної безпеки

Питання :

- 3.1. Прогнозовані для коледжу НС, їх можливі наслідки.
- 3.2. Особливості прогнозованих для коледжу НС техногенного характеру.
- 3.3. Діючі в системі ІДО та у коледжі сигнали оповіщення, та дії особового складу по них.

3.1. Згідно прогнозу відділу цивільного захисту населення і територій Вінницької міськради на нашому об'єкті можуть виникнути такі надзвичайні ситуації:

	Вид надзвичайної ситуації	Прогнозовані наслідки надзвичайних ситуацій
	2	3
Техногенного характеру		
Транспортні аварії з викидом (загрозою викиду) хімічно небезпечні речовин (ХНР)		
	Аварії на залізничному транспорті, автомагістралях	-ураження персоналу об'єкті» біля яких проходять транспортні шляхи; -забруднення території об'єктів та місцевості ХНР -необхідність евакуації працівників та студентів.
Аварії на хімічно небезпечних об'єктах (ХНО) з викидом (загрозою викиду), хімічно небезпечних речовин		
Аварії на системах життєзабезпечення		
	На комунальних газопроводах На теплових мережах На очисних спорудах з масовим викидом забруднюючих речовин	- розрив магістральних тепломереж, водопроводів; - руйнування водогрійних котлів; - загроза здоров'ю персоналу та населення; - специфічні захворювання серед працівників та студентів
Природного характеру		
	Геологічні	
	Землетрус	- пошкодження об'єктів, обладнання; - загроза ураження персоналу
	Метеорологічні	
	Сильний вітер, шквали, смерчі	- пошкодження та руйнування ЛЕП

Крупний град (20мм і більше) Злива (снігопад) Сильне налипання снігу Сильна ожеледь Снігові замети, сильна хуртовина Дуже сильний мороз (-35 С) Дуже сильна спека (+35 С)	вище 35 кВ - обриви проводів, підмивання та падіння окремих опор - пожежі на об'єктах (внаслідок КЗ) - знеструмлення електроенергії - травмування та загибель персоналу
Інфекційна захворюваність людей	
Окремі та групові випадки інфекційних хвороб Епідемічний спалах Епідемія	- швидке ощирення захворюваності персоналу; - зараження обладнання, приміщень, окремих предметів на робочих місцях
Отруєння людей	
Продуктами харчування Від споживання води Токсичними речовинами	- небезпека здоров'ю та життю окремих працівників - обмеження (заборона) виконання робіт в умовах карантину
Соціально-політичного характеру	
Встановлення вибухового пристрою на об'єктах коледжу	- загроза вибуху та пожежі на об'єктах коледжу; - небезпека ураження персоналу вибухом; - пошкодження та руйнування об'єктів; - виведення з ладу устаткування; - необхідність евакуації персоналу та студентів

Надзвичайні ситуації природного характеру носять, як правило, місцевий характер, їх наслідки ліквідовують під керівництвом відділу цивільного захисту населення і територій міськради із залученням як об'єктових сил, так і комунальних служб, служб МНС міста.

Надзвичайні ситуації техногенного характеру можуть носити як об'єктовий так і місцевий характер.

3.2. До НС техногенного характеру об'єктового рівня відносяться:

- пожежі на об'єктах коледжу;
- загроза вибуху або вибух на обладнанні котельні коледжу, або системи газопостачання котельні коледжу;
- загроза вибуху або вибух побутового газу на об'єктах коледжу (гуртожиток);
- аварії на системах життєзабезпечення коледжу (на теплових мережах, мережах - водопостачання, тощо).

До об'єктового рівня відносяться і НС соціально-політичного характеру встановлення вибухового пристрою на об'єктах (або об'єкті) коледжу.

Об'єктові НС ліквідовуються силами коледжу із залученням особового складу невоєнізованих формувань, працівників та спеціалістів коледжу під керівництвом комісії з надзвичайних ситуацій із залученням або без залучення підрозділів оперативно-рятувальних і аварійних служб міста.

До НС техногенного характеру місцевого рівня відносяться: транспортні аварії з викидом (загрозою викиду) хімічно небезпечних речовин (ХНР);

- аварії на хімічно небезпечних об'єктах (ХНО) з викидом (загрозою викиду) хімічно небезпечних речовин (ХНР).

Згідно даних Відділу цивільного захисту населення і територій Вінницької міськради у м. Вінниці 13 потенційно хімічно небезпечних об'єктів. За прогнозом наш інститут попадає під вплив ХНР у випадку аварії на 3-х об'єктах:

- водоканал;
- нафтобаза;
- підприємство «Агрона Фрут».

Основним завданням органів управління і сил ЦО коледжу у випадку аварії на вказаних об'єктах є організація та проведення евакуації працівників та студентів коледжу в безпечні райони евакуації. За прогнозом Відділу цивільного захисту міськради евакуація буде носити тимчасовий характер (6-10 год.). Необхідності евакуації у заміські зони немає.

Начальником ЦО - ректором інституту прийняте рішення евакуацію в такому випадку проводити 4-А колонами:

1 колона – факультет адміністрування та права;

2 колона – економіко-правове відділення;

3 колона – комерційно-технологічне відділення; 4 колона – заочне відділення, адміністрація, працівники.

Рішення, у який безпечний район евакуації виводити особовий склад, приймає начальник ЦО за погодженням з відділом цивільного захисту міськради. Організацію та проведення евакуації забезпечує евакокомісія інституту, залучаючи особовий склад необхідних невоєнізованих формувань.

- Однак, може виникнути ситуація, коли не буде часу на підготовку та проведення евакуації. Наприклад, аварія з викидом ХНР на Вінницькому Водоканалі чи підприємстві «Агрона Фрут», які знаходяться по вул. Київська, 173 та вул. Сергія Зулінського, 32. Наш навчальний заклад попадає в зону хімічного зараження. У цьому випадку завдання управління і сил ЦО навчального закладу - провести додаткову герметизацію приміщень, забезпечити особовий склад коледжу та інституту ЗІЗ і укриття у приміщеннях навчального закладу протягом 6-10 годин.

Загальноприйнятий у системі ЦО сигнал оповіщення «Увага! Всім!» - тривалий (протягом 3-5 хв.) сигнал сирени. За цим сигналом особовий склад залишає територію, зосереджується в аудиторіях, лабораторіях, гуртожитках, слухаючи повідомлення штабу ЦО і діє відповідно до розпоряджень і вказівок.

Сигнал на проведення евакуації на випадок пожежі, землетрусу, встановлення вибухового пристрою на території інституту чи гуртожитку - 3 довгих гудки сирени ;

- всі групи під керівництвом викладачів негайно, без паніки відповідно до план-схеми екстреної евакуації залишають приміщення і виходять для шиккування у встановленому порядку перед навчальним корпусом;
- особовий склад постів регулювання і поста зустрічі займають свої місця

- особовий склад ланки охорони громадського порядку, ланки зв'язку і оповіщення, ланки евакуації, протипожежної ланки, ланки медичного захисту, розвідувальної ланки приводяться у готовність до виконання завдань за призначенням.

Сигнал на укриття особового у приміщеннях навчального закладу у випадку неможливості проведення евакуації – 2 довгих гудки.

- працівники, студенти інституту розміщуються у приміщеннях навчального закладу;
- особовий склад ланки видачі 313 ланки герметизації громадських приміщень, ланки медичного захисту приводяться у-готовність до виконання завдань за призначенням.

У всіх випадках проводиться дублювання отриманого сигналу іншими засобами зв'язку (тел., ГМЗ, тощо) силами ланки зв'язку та оповіщення та силами диспетчерської служби (швейцари, охорона). Наприклад, по телефону: “Отримано сигнал на проведення екстреної евакуації, повторюю, отримано сигнал на проведення екстреної евакуації.”

4. Безпека дорожнього руху

Прямуючи на навчання студенту необхідно виконувати правила дорожнього руху для пішоходів.

В першу чергу необхідно пам'ятати про те, що проїзна частина призначена для руху транспорту і лише у виняткових випадках (відсутні • тротуари, узбіччя, пішохідні доріжки) пішоходам дозволяється рухатись по краю проїзної частини в один ряд.

При необхідності перейти проїзну частину, найбільш безпечним місцем є підземні переходи, переходи позначені розміткою “зебра” або знаком “Пішохідний перехід”.

В усіх випадках, необхідно зупинитися на краю тротуару або узбіччя подивитись уважно вліво, а потім вправо, впевнитись у відсутності транспортних засобів.

- В місцях де рух регулюється, пішоходам необхідно керуватися сигналами світлофора або регулювальника.

Чекати автобус, тролейбус, трамвай дозволяється тільки на спеціальних посадкових площадках, а де їх немає – на тротуарах або узбіччях.

5. Надання першої медичної допомоги

Перша медична допомога - це комплекс заходів, спрямованих на поновлення або збереження життя та здоров'я потерпілого, яке здійснюється особою, яка знаходиться поряд з потерпілим (взаємодопомога) або самим потерпілим (самодопомога) до прибуття медичних працівників.

Від того, наскільки вміло і швидко надана перша допомога, залежить життя потерпілого та успіх наступного лікування.

5.1. Перша допомога при пораненнях.

В першу чергу необхідно призупинити кровотечу, а потім накласти стерильну пов'язку на рану. Зупинка кровотечі на кінцівках проводиться

шляхом притиснення артерії, вени або накладанням джгута вище від місця поранення при піднятій кінцівці.

Потім настає оніміння цих ділянок шкіри.

5.2. Першою допомогою при обмороженні є розтирання відкритих частин м'якою рукавичкою, рукою (не можна снігом чи льодом) поки не настане почервоніння та потепління їх. Після цього необхідно помістити кінцівку в теплу воду (36-37°C), накласти стерильну пов'язку та направити потерпілого до лікаря.

Заходами попередження обмороження є змащення відкритих частин тіла, жиром, який затримує тепло в шкірі; надягання теплового просторого одягу, взуття - перед виходом на роботу.

Під час великих морозів можливе замерзання. Першими ознаками замерзання є втома, послаблення серцевої діяльності і дихання, сонливість, втрата свідомості і може настати смерть.

При наданні першої допомоги необхідно негайно внести обмороженого в тепле приміщення, де проводити штучне дихання, розтирати все тіло, давати гарячий чай, збуджуючі напої – каву або вино.

5.3. Перша допомога при ураженні електричним струмом

При ураженні електричним струмом, потерпілий втрачає свідомість, настає судома, послаблення серцевої діяльності, зупинка дихання, смерть.

У легких випадках на місці дотику електричних дротів виникають опіки. Перш ніж надавати першу допомогу необхідно звільнити потерпілого від дії струму:

Для цього необхідно надягти діелектричні рукавички, калоші або обернути руки сухою ганчіркою, сорочкою чи іншим предметом; стати на суху дошку, сухою палицею, гумою, які не проводять електричний струм, або за одяг відтягнути потерпілого і звільнити його від дії струму.

Якщо потерпілий непритомний, не прослуховується пульс чи дихання, йому необхідно робити штучне дихання кілька разів протягом 3-4 годин, поки потерпілий не прийде до тями.

Штучне дихання можна робити якщо відсутні ознаки пошкодження груднини.

Насамперед необхідно зняти краватку, розстебнути комір, очистити рот від їжі, слини та іншого. У людей, які знаходяться в непритомному стані може западати язик, тому, обгорнувши марлею чи хустинкою, утримують його руками, рот повинен бути відкритим.

Є кілька способів штучного дихання.

Спосіб перший - потерпілий лежить вниз животом, руки витягнуті вперед: надаючи допомогу стає на коліна так, щоб ноги потерпілого знаходились між його колінами. Руками, розташованими по сторонах хребта натискають та відводять руки 16-30 разів за хвилину.

Спосіб другий - потерпілий лежить на спині, йому відкривають рот, захоплюють язик та ритмічно його витягують та відпускають, що збуджує дихання.

Спосіб третій - потерпілий лежить на спині на підкладеному валику з

одягу.

Надаючи допомогу, покладіть руки на грудину так, що великі пальці знаходились біля нижнього кінця грудини, і ритмічним здавлюванням грудини 15-20 разів за хвилину збуджує дихання.

Штучне дихання «з вуст до вуст» або «З вуст до носа»: необхідно затиснути пальцями ніс потерпілого, накласти на рот шматок марлі чи іншої чистої тканини та вдувати повітря із своїх вуст в уста (в ніс) потерпілого 15-16 разів за хвилину. Штучне дихання проводять до прибуття швидкої допомоги.

Інженер з ОП Оксана ЛЕВЧЕНКО